

Til lovforslag nr. L 171. Betænkning afgivet af Retsudvalget den 29. maj 2008

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, våbenloven og lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

(Styrkelse af indsatsen mod ulovlige skydevåben og knive på offentligt tilgængelige steder)

[af justitsministeren (Lene Espersen)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget. Justitsministeren har stillet ændringsforslag nr. 2. Dansk Folkeparti har stillet ændringsforslag nr. 3. Socialistisk Folkeparti har stillet ændringsforslag nr. 1 og 4.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. marts 2008 og var til 1. behandling den 21. april 2008. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 29. februar 2008 dette udkast til udvalget, jf. alm. del bilag 247, folketingsåret 2007-09, 2. samling. Den 4. april 2008 sendte justitsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlig henvendelse

Udvalget har modtaget en skriftlig henvendelse fra forhenværende landsdommer Jørgen Jochimsen, Viborg. Justitsministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 20 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, S, KF og NY) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af justitsministeren stillede ændringsforslag. Flertallet vil stemme imod ændringsforslag nr. 1, 3 og 4.

Et *mindretal* i udvalget (SF og RV) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for ændringsforslag nr. 1, 2 og 4 og imod ændringsforslag nr. 3.

Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre er oprigtigt optaget af at bekæmpe alle former for vold, også den begået med skydevåben og knive.

Skydevåben

Af 1. behandling af lovforslaget om en styrkelse af indsatsen mod ulovlige skydevåben og knive fremgik det, at Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre er positivt stemt over for den del, der omhandler skydevåben, men har store betænkeligheder for så vidt angår den del, der omhandler knive.

Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre bad derfor om, at lovforslaget blev opdelt, idet Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre godt kunne se det fornuftige i at have

muligheden for at tilbageholde en person, som var blevet pågrebet med et skydevåben.

Som det er i dag, er sagen ofte opklaret, når et skydevåben konfiskeres, og våbenbæreren må derefter løslades med det samme. Det vil i nogle tilfælde være fornuftigt at kunne tilbageholde en våbenbærer, når der er fare for, at vedkommende vil gå ud og skaffe et nyt våben og fuldføre en kriminel handling.

Justitsministeren har afvist at opdele forslaget, jf. svar på spørgsmål 10, og det betyder, at Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre må stemme imod lovforslaget.

Knive

Årsagerne til Socialistisk Folkepartis og Det Radikale Venstres betænkeligheder er flere, men de handler primært om strafskærpselsen, for så vidt angår knive.

For det første kommer skærpselserne, før man har fået en statistik, der belyser omfanget af denne type vold, og før man har afventet resultaterne af de initiativer, som man har igangsat på området så sent som i november 2007. Man skærper altså straffen uden at se på, om initiativerne virker.

For det andet hævder ministeren i lovforslagets bemærkninger, at lovforslaget vil have en kriminalpræventiv effekt. Ministeren uddyber i svar til udvalget på spørgsmål 4, at den kriminalpræventive effekt af lovforslaget skal ses i sammenhæng med bl.a. overvågningskameraer og visitationszoner. Dette må tilbagevises, da erfaringerne viser, at hverken visitationszoner eller kameraer virker præventivt, jf. debatten under F 9 om volds kriminalitet (2008).

Den kriminalpræventive effekt bestrides i høringssvar af Advokatrådet og Landsforeningen af Beskikkede Advokater, mens politiet hævder, at der vil være en gruppe, som disse sanktioner ikke påvirker, og at der her er behov for andre initiativer.

Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre frygter, at lovforslaget ikke har den tilsigtede kriminalpræventive effekt og slet ikke over for den farlige gruppe, som rent faktisk bruger knive. For Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre er det afgørende, at et forslag har en kriminalpræventiv effekt.

For det tredje mener Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre, at en frihedsstraf på 7

dage som udgangspunkt for at bære en kniv vil have nogle uønskede konsekvenser.

Det kan forventes, at forslaget vil give problemer i forhold til den dømtes uddannelse og arbejde, specielt set i lyset af at dette forslag er undtaget muligheden for at afsone med en fodlænke. Fodlænkeordningen ville ellers betyde, at den dømte ville kunne afsone i hjemmet med mulighed for at kunne passe sin uddannelse eller sit arbejde.

I en forventning om, at lovforslaget nok samler flertal, har Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre derfor stillet ændringsforslag om, at forslaget bør omfattes af fodlænkeordningen, da der netop her sker en vurdering af den dømtes egnethed i forhold til en sådan ordning. Ligeledes ønsker Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre, at unge over 18 år også bør omfattes af muligheden for samfundstjeneste. Altså hellere sanktioner med en konsekvens, og som kan virke resocialiserende.

Lovforslaget vil betyde, at unge under 18 kan risikere at skulle afsone på en sikret institution. Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre ønsker ikke, at unge skal på sikrede institutioner. Her bør man sætte ind med en specialpædagogisk indsats. Børnerådet påpeger desuden, at en afsoning kan være med til at styrke den unges kriminalitetsbillede.

For det fjerde er det problematisk, at der ønskes en kort sagsbehandlingstid på 37 dage for de af forslaget omfattede overtrædelser. Det må forventes, at det vil øge presset på domstolene, som er inde i en sårbar omstillingsproces grundet reformen, og hvor sagsbehandlingstiderne p.t. generelt er høje som en følge heraf.

Endelig gør Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre opmærksom på, at Institut for Menneskerettigheder påpeger, at lovforslaget medfører en øget adgang til udvisning, og at det bør indgå i bemærkningerne til lovforslaget.

Instituttet for Menneskerettigheder påpeger ligeledes, at lovforslaget på knivdelen ofte vil ramme unge, jf. rapporten: »Gaderøveri og tøveri i ofrets hjem m.v.«, hvor det dokumenteres, at der er en vækst i antallet af gaderøvier, der ofte er relateret til unge, og hvor kniv er det hyppigst anvendte våben.

Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre er derfor enige i, at den forebyggende indsats på området i forhold til børn og unge bør intensiveres og opprioriteres. Unge skal desuden,

hvis lovforslaget vedtages, informeres om loven og deres rettigheder og ansvar i forhold til loven, jf. FN's retningslinjer til forebyggelse af ungdomskriminalitet.

Til sidst skal fænomenet etnisk profilering nævnes. Det kan ikke udelukkes, at politiet i sin indsats oftere visiterer personer med en anden etnisk baggrund end dansk. Institut for Menneskerettigheder gør opmærksom på, at politiet skal kunne dokumentere, at der ikke sker en forskelsbehandling.

Et *andet mindretal* i udvalget (DF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 2 og 3 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod ændringsforslag nr. 1 og 4.

Et *tredje mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for ændringsforslag nr. 2, imod ændringsforslag nr. 3 og hverken for eller imod ændringsforslag nr. 1 og 4.

Inuit Ataqaqigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til titlen

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (RV):

1) Ordene », våbenloven og lov om fuldbyrdelse af straf m.v.« ændres til: »og våbenloven«. [Konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 4]

Af *justitsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 2

2) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 799, stk. 1, ændres »§ 192 a« til: »§ 192 a, stk. 2«.

[Ændring af bestemmelsen om såkaldt hemmelig ransagning]

Af et *mindretal* (DF):

Til § 3

3) Nr. 4 affattes således:

»4. § 10, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Overtrædelse af § 4, stk. 1, straffes med fængsel indtil 4 år.«

[Forhøjelse af strafferammen for besiddelse af knive fra 2 til 4 år, med henblik på at der idømmes en væsentlig højere straf end tilsigtet med lovforslaget]

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (RV):

Til § 4

4) Paragraffen udgår.

[Personer, der idømmes fængsel for ulovlig besiddelse af kniv på offentligt tilgængeligt sted, skal kunne opnå tilladelse til at afsone med fodlænke]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1 og 4

Socialistisk Folkeparti foreslår, at personer, der idømmes fængsel for ulovlig besiddelse af kniv på offentligt tilgængeligt sted, skal kunne opnå tilladelse til at afsone på bopælen under intensiv overvågning og kontrol (fodlænke).

Det fremsatte lovforslag indebærer, at der indføres en bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 78 a, stk. 3, hvorefter tilladelse til afsoning på bopælen under intensiv overvågning og kontrol ikke kan meddeles for personer, der er idømt fængselsstraf indtil 14 dage for overtrædelse af våbenlovgivningen. Bestemmelsen indebærer navnlig, at personer, der i førstegangstilfælde idømmes 7 dages fængsel for ulovlig besiddelse af kniv på offentligt tilgængeligt sted, jf. våbenlovens § 4, stk. 1, eller i andengangstilfælde idømmes 14 dages fængsel, ikke vil kunne opnå tilladelse til at afsone på bopælen under intensiv overvågning og kontrol.

Socialistisk Folkeparti foreslår med ændringsforslag nr. 4, at den nævnte foreslåede bestemmelse i straffuldbyrdelsesloven udgår af lovforslaget.

Som konsekvens af ændringsforslag nr. 4 foreslås lovforslagets titel ændret, jf. ændringsforslag nr. 1.

Til nr. 2

Det foreslås, at retsplejelovens § 799 om såkaldt hemmelig ransagning ikke skal finde anvendelse i de tilfælde, der er omfattet af lovforslagets § 1, nr. 2, (forslag til straffelovens § 192 a, stk. 1), idet der næppe i praksis kan tænkes at ville være behov for en adgang til hemmelig ransagning i disse sager.

Til nr. 3

Med lovforslaget tilsigtes en skærpelse af straffen for overtrædelse af § 4, stk. 1, om ulovlig besiddelse af kniv på offentligt tilgængelige steder, således at der som altovervejende hovedregel i førstegangstilfælde fastsættes en ubetin-

get frihedsstraf på 7 dages fængsel, i andengangstilfælde en ubetinget frihedsstraf på 14 dages fængsel og i tredjegangstilfælde en ubetinget frihedsstraf på mindst 20 dages fængsel.

Dansk Folkeparti foreslår med ændringsforslaget, at strafferammen for overtrædelse af § 4, stk. 1, om ulovlig besiddelse af kniv på offentligt tilgængelige steder hæves fra 2 år til 4 år, med henblik på at der i førstegangstilfælde fastsættes en ubetinget frihedsstraf på 30 dages fængsel, i andengangstilfælde en ubetinget frihedsstraf på 60 dages fængsel og i tredjegangstilfælde en ubetinget frihedsstraf på mindst 90 dages fængsel.

Kim Andersen (V) Søren Pind (V) Karsten Nonbo (V) Peter Skaarup (DF) fmd.

Marlene Harpsøe (DF) Colette L. Brix (DF) Tom Behnke (KF) Vivi Kier (KF)

Naser Khader (NY) Karen Hækkerup (S) Magnus Heumicke (S) Mogens Jensen (S)

Julie Skovsby (S) Anne Baastrup (SF) nfmd. Karina Lorentzen (SF) Simon Emil Ammitzbøll (RV)

Line Barfod (EL)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Ny Alliance (NY)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende L 171**

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsoversigt- og svar, fra justitsministeren
2	1. udkast til betænkning
3	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Henvendelse af 22/4-08 fra forhenværende landsdommer Jørgen Jochimsen, Viborg
5	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	2. udkast til betænkning
7	Høringssvar og høringsnotat, fra justitsministeren
8	Ændringsforslag, fra justitsministeren
9	3. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 171

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om sagsbehandlingstider, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om sagsbehandlingstider, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om forslagetets kriminalpræventive effekt, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om Advokatrådets holdning til forslagetets kriminalpræventive effekt, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om Politiforbundets udsagn vedrørende de foreslåede sanktioner, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om ministerens forventning til de initiativer, som politiet har iværksat på området i november 2007, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om statistik på området, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm., om unge under 18 kommer i fængsel som følge af skærperne med hensyn til skydevåben og knive, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om en opdeling af lovforslaget, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
11	Spm., om ministeren vil følge op på, om domstolene følger den skærpede strafferamme for ulovlig våbenbesiddelse, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
12	Spm. om opfølgning på den præventive effekt af lovforslaget, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
13	Spm. om fodlænkeafsoning, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
14	Spm. om formuleringen/undtagelsen »anerkendelsesværdigt formål« i forbindelse med stramningerne af våbenloven, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
15	Spm. om kommentar til henvendelsen af 22/4-08 fra forhenværende landsdommer Jørgen Jochimsen, Viborg, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
16	Spm. om kommentarer til høringssvar fra Institut for Menneskerettigheder, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
17	Spm. om retningslinjer vedrørende fænomenet »etnisk profilering«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

Spm.nr.	Titel
18	Spm. om udvisninger m.v., til justitsministeren, og ministerens svar herpå
19	Spm. om FN's retningslinjer til forebyggelse af ungdomskriminalitet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
20	Spm. om forebyggelse af knive i det offentlige rum, til justitsministeren, og ministerens svar herpå